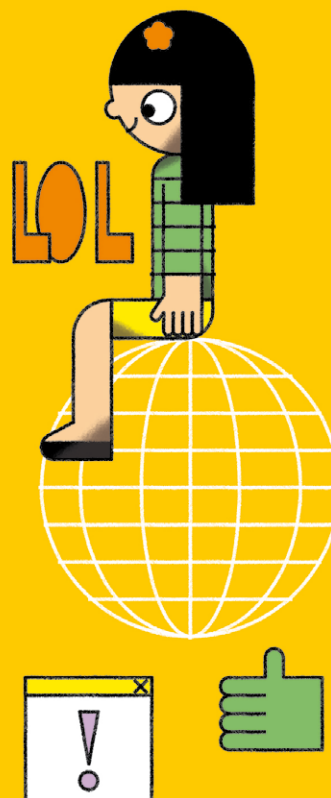
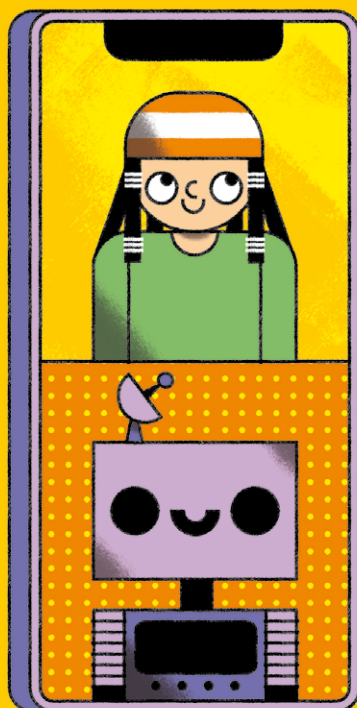
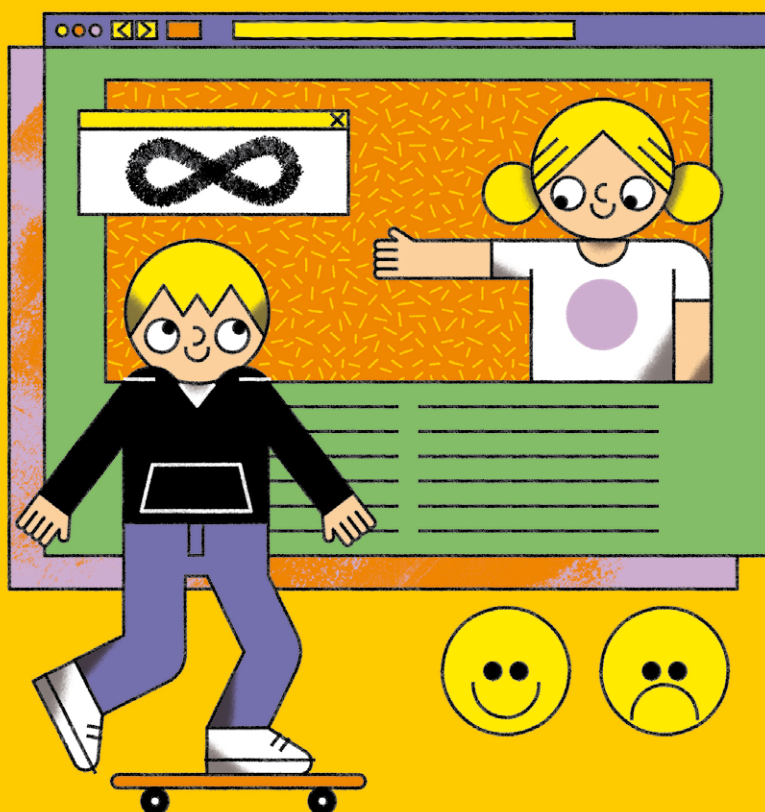

LEKCEJE Z SIECIAKAMI

KLASY 3-5 - pakiet edukacyjny dla szkół podstawowych

KLASY 3-5

- Jak korzystać z pakietu
- **Scenariusz lekcji „Sieciakowe Zasady Ekranowe”**
- **Scenariusz lekcji „Jestem OK”**
- Oferta edukacyjna projektu Sieciaki.pl

Autor scenariusza:
Łukasz Wojtasik

Korekta i redakcja:
Słowne Babki Sp. z o.o.

Opracowanie graficzne:
Maciej Łazowski
Ewa Brejnakowska-Jończyk

Copyright © 2021 Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę
ul. Walecznych 59
03-926 Warszawa
tel. 22 616 16 69
e-mail: biuro@fdds.pl
www.fdds.pl

Spis treści

Wstęp	4
Problem nadużywania internetu	5
Scenariusz zajęć: Sieciakowe Zasady Ekranowe	7
Wstęp do zajęć	7
Lekcja 1: Sieciaki kontra Snejk, czyli czym jest problem nadużywania ekranów	9
Lekcja 2: Razem z Sieciakami przygotowujemy Sieciakowe Zasady Ekranowe	15
Załączniki	18
Problem szkodliwych treści i wzorców online	20
Scenariusz zajęć: Jestem OK	21
Wstęp do zajęć	21
Lekcja 1: Tylko pozytywne treści	23
Lekcja 2: JESTEM OK – razem z Sieciakami prowadzimy kampanię społeczną	34
Załączniki	40
Oferta edukacyjna	43

Szanowne Nauczycielki! Szanowni Nauczyciele!

Już od blisko 20 lat zajmujemy się w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę promowaniem bezpiecznego i pozytywnego korzystania z internetu przez dzieci. Wychodzimy z założenia, że edukacja w tym zakresie jest ważna dla dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach nauczania, jednak grupę kluczową pod tym względem stanowią uczniowie i uczennice początkowych klas szkół podstawowych.

Dzieci w tym wieku zaczynają korzystać z pełnych zasobów i możliwości sieci, a także spędzają w niej coraz więcej czasu. Ważne, żeby były na to przygotowane. Dlatego w 2004 roku powołaliśmy do życia projekt edukacyjny Sieciaki.pl. Przygody Ajpi, Netki, Spociaka i Kompla, czyli grupy dzielnych Sieciaków walczących z odpowiedzialnymi za internetowe zło Sieciuchami, są kanwą szeregu propozycji edukacyjnych wykorzystywanych w większości polskich szkół. Ich pełny opis znajdziecie Państwo na ostatnich stronach niniejszego opracowania.

Obserwujemy internet i staramy się, żeby nasze pomysły na edukację były adekwatne do zmieniającego się świata mediów elektronicznych i odpowiadały na potrzeby dzieci. Stąd najnowsze propozycje projektu Sieciaki.pl poświęcone są aktualnym i wymagającym interwencji zagrożeniom spowodowanym nadużywaniem sieci oraz kontaktom dzieci ze szkodliwymi treściami i wzorcami zachowań online.

Oddajemy w Państwa ręce pakiet edukacyjny, w którym znajdziecie dwie propozycje.

Pierwsza z nich oparta jest na książce *Sieciaki. Misja: bezpieczny internet*, w której Sieciuchy próbują podstępnie przeciągnąć dzieci na ciemną stronę internetu, uzależniając je od pewnej gry. Sieciaki stają przed zadaniem uświadomienia rówieśnikom zagrożenia. Lektura książki lub wystąpienie przez uczniów słuchowiska są podstawą do realizacji zajęć, których konspekt zatytułowany *Sieciakowe Zasady Ekranowe* znajdziecie Państwo na kolejnych stronach tego opracowania. Dzięki udziałowi w lekcjach uczniowie pogłębiają temat nadużywania sieci i dowiadują się, jak zadbać o zrównoważone korzystanie z ekranów.

Druga propozycja poświęcona jest edukacji dzieci w zakresie krytycznego podejścia do internetowych nadawców oraz umiejętności odróżniania treści i zachowań pozytywnych od szkodliwych i niebezpiecznych. Dzieci poznają w niej m.in. ideę ciałopozytywności, czyli nieulegania internetowym wzorcom urody i presji, by prezentować się w określony sposób. Zajęcia opisane w scenariuszu *#JestemOK* oparte są na książce i słuchowisku *Sieciaki. Twarozmieniacz i Wielka Gala Fejmu*, w których Sieciaki stają na drodze Sieciuchów wabiących dzieci obietnicą internetowej popularności i liczących na ich bezkrytyczną pogoń za lajkami, serduszkami i schlebującymi komentarzami.

W pakiecie, obok scenariuszy zajęć oraz pojedynczych egzemplarzy książek opisujących sieciakowe przygody, znajdziecie Państwo naklejki dla wszystkich uczniów biorących udział w zajęciach oraz naklejki-nagrody dla autorów najlepszych prac plastycznych – do robienia których zapraszamy dzieci w ramach zajęć – lub dla najbardziej aktywnych uczniów. Zachęcamy też do ekspozycji na terenie szkoły załączonych plakatów promujących bezpieczeństwo w sieci i zapraszających uczniów do korzystania z serwisu edukacyjnego Sieciaki.pl.

Dziękujemy za zainteresowanie naszymi materiałami edukacyjnymi i zaangażowanie w edukację dzieci na rzecz bezpiecznej i pozytywnej przygody z internetem!

Problem nadużywania internetu

Nadużywanie internetu jest ogromnym zagrożeniem dla najmłodszych. Skala problemu rośnie wraz z coraz niższym wiekiem, w którym dzieci dostają do dyspozycji swoje własne urządzenia ekranowe. Zjawisku sprzyja też coraz szersza oferta internetowych treści: aplikacji, gier, serwisów społecznościowych. Problem stał się szczególnie aktualny w czasie pandemii koronawirusa, kiedy możliwości aktywności rówieśniczych w dużym stopniu ograniczyły się do spotkań online, a uczniowie dodatkowo spędzali długie godziny przed ekranami w ramach zdalnej edukacji.

Nie sposób nie dostrzec, szczególnie w trakcie izolacji, pozytywów, jakie dla najmłodszych niosą ze sobą ekrany – zdalna komunikacja z bliskimi, nauka, rozrywka – jednak zbyt intensywne z nich korzystanie przy jednoczesnym ograniczeniu aktywności offline może mieć negatywny wpływ na stan psychiczny i fizyczny oraz emocjonalny rozwój dzieci. W skrajnych sytuacjach odnotowuje się u dzieci nawet uzależnienie od internetu.

O podejrzeniu nadużywania czy wręcz uzależnieniu od sieci mówi się w sytuacji, kiedy występują jednocześnie dwa zjawiska:

1. Dziecko traci kontrolę nad czasem przed ekranem

Można to zaobserwować, gdy dziecko łamie ustalone limity czasowe, nie potrafi ograniczyć się w korzystaniu z ekranów, często sięga po urządzenie, reaguje rozdrażnieniem, a nawet agresją na ograniczenia dostępu do ekranu, oszukuje odnośnie do czasu spędzonego w sieci.

2. Korzystanie z ekranów negatywnie wpływa na pozostałe aktywności dziecka

Taką sytuację obserwujemy, kiedy coraz dłuższe korzystanie przez dziecko z ekranów – granie online, przebywanie na serwisach społecznościowych, oglądanie filmów itp. – odbija się negatywnie na jego relacjach z rówieśnikami, powoduje konflikty w rodzinie, zniechęca dziecko do rozwijania zainteresowań, udziału w zajęciach pozaszkolnych.

Wśród treści internetowych największe zagrożenie nadużywania niosą ze sobą:

Gry online

Mowa zarówno o grach na konsolę (PlayStation, Xbox itp.) i komputerowych (komputer, laptop), jak i tych na urządzenia mobilne (smartfon, tablet). Gry są coraz bardziej angażujące, wciągające. Służą temu liczne mechanizmy przyciągania uwagi użytkownika i gratyfikacji. Intuicyjna obsługa pozwala na granie coraz młodszym dzieciom. Odniesienie sukcesu, poprawienie wyniku wymagają wielu godzin przed ekranem. Dodatkowo gry dają możliwość współpracy lub współzawodnictwa z rówieśnikami – zagrożenie pojawia się, kiedy stają się dominującą platformą rówieśniczych relacji oraz kiedy pozostają jedyną formą rozrywki, współzawodnictwa i odnoszenia sukcesów.

Serwisy społecznościowe

Większość serwisów społecznościowych przeznaczonych jest dla dzieci 13+, m.in. z uwagi na wysokie ryzyko ich nadużywania przez młodsze dzieci. Pojawiające się non stop nowe treści, komentarze, oceny, rankingi są pokusą do ciągłego korzystania z tego typu

aplikacji. Ryzyko nadużywania wiąże się też z obserwowaniem nowych trendów i aktywności rówieśników oraz influencerów (popularnych nadawców treści online). Kiedy dziecko zaczyna dodatkowo publikować własne treści, wtedy czas poświęcony serwisom takim jak TikTok czy Instagram rośnie – związane jest to z tworzeniem treści oraz obserwowaniem ich odbioru w sieci (reakcje, komentarze). Duża część dzieci (również poniżej 13 r.ż.) ma profile na jednym, a nawet kilku serwisach społecznościowych.

Serwisy komunikacyjne

Serwisy komunikacyjne, jakkolwiek pożyteczne nawet dla młodszych dzieci – kontakty z rówieśnikami, rodziną – stanowią zagrożenie, kiedy używane są poza kontrolą rodziców i bez dbałości o bezpieczeństwo. Korzystanie z wielu aplikacji komunikacyjnych i uczestnictwo w licznych grupach (klasowej itp.) powodują ciekawość odnośnie do prowadzonych w nich rozmów, a zatem potrzebę ciągłej obecności online.

Platformy z filmami

Oglądanie filmów online to jedna z powszechniejszych aktywności dzieci. Najpopularniejszym z tej kategorii jest serwis YouTube. Subskrybowanie kanałów znanych youtuberów, śledzenie ich pozycji (oceny, komentarze, liczba subskrypcji), potrzeba bycia na bieżąco z ich najnowszymi filmami, oglądanymi nawet wielokrotnie, powodują, że dzieci poświęcają YouTube'owi nawet kilka godzin dziennie. Ryzyko nadużywania ekranów wiąże się również z niekontrolowanym dostępem dzieci do platform filmowych typu Netflix czy HBO.

Zapobieganie nadużywaniu ekranów przez dzieci to niezwykle ważne zadanie zarówno dla rodziców, jak i nauczycieli. Skuteczna profilaktyka w tym zakresie powinna się opierać na ustalaniu zasad korzystania z sieci (treści, czas), a także dbałości o równowagę pomiędzy aktywnościami online i offline. Zgodnie z zaleceniami WHO oraz Amerykańskiego Stowarzyszenia Pediatrów dzieci w wieku wczesnoszkolnym nie powinny spędzać przed ekranami więcej niż dwie godziny dziennie. Zalecenia te należy oczywiście dostosować do okoliczności – w czasie pandemii i zdalnej edukacji czas online się wydłuża – jednak w dalszym ciągu kluczowe są ustalanie limitów oraz dbałość o zróżnicowane spędzanie czasu z wyraźną przewagą aktywności offline (zajęcia ruchowe, interakcje z rodziną i rówieśnikami, zajęcia pozaszkolne itp.). Tematyka zrównoważonego korzystania z sieci zarówno przez dzieci, jak i pozostałych członków rodziny podejmowana jest przez kampanię Domowe Zasady Ekranowe. Z ideą zasad i tematyką nadużywania ekranów przez dzieci można się zapoznać na stronie www.domowezasadyekranowe.fdds.pl.

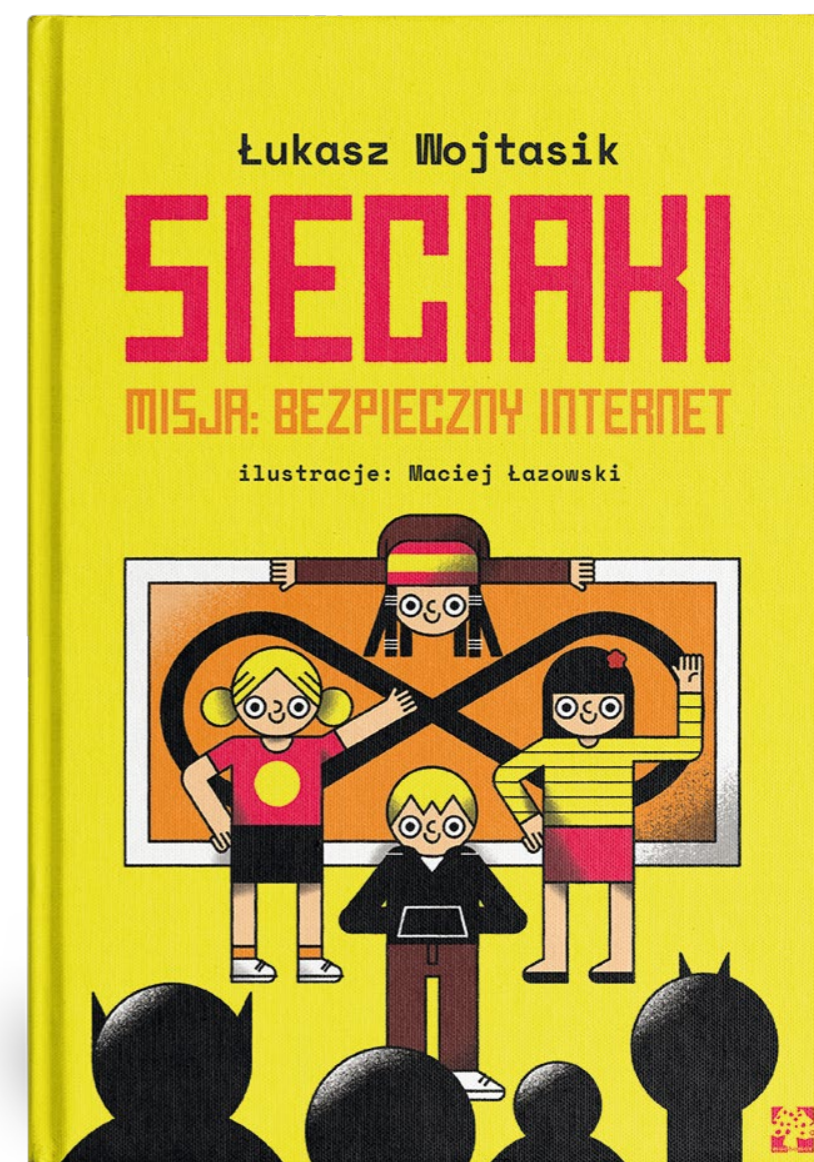
W sytuacji kiedy z powodu braku zasad lub pomimo ich stosowania dziecko nadużywa ekranów, ważna jest reakcja bliskich mu osób dorosłych (np. rodziców, nauczyciela). W niektórych przypadkach pomoc dziecku może polegać na zweryfikowaniu lub wprowadzeniu zasad, tak aby ograniczyć jego czas przed ekranem. W innych może być wskazana specjalistyczna pomoc psychologiczna.

Scenariusz zajęć „Sieciakowe Zasady Ekranowe”

Niniejszy scenariusz poświęcony jest edukacji w zakresie bezpieczeństwa w sieci, ze szczególnym uwzględnieniem problemu nadużywania ekranów i promocji zrównoważonego korzystania z sieci. Opiera się on na fabule książki **Sieciaki. Misja: bezpieczny internet** autorstwa Łukasza Wojtasika i słuchowisku internetowym o tym samym tytule.

Przed zajęciami dzieci czytają książkę – jeżeli znajduje się ona w zasobach szkolnej biblioteki lub rodzice zdecydują się ją zakupić – albo słuchają słuchowiska internetowego dostępnego bezpłatnie w serwisie Sieciaki.pl.

Uwaga: Zakup książek na potrzeby realizacji zajęć możliwy jest na stronie Wydawnictwa Muchomor (www.mucomor.pl) z rabatem 50% (hasło: FDDS).

Cel zajęć:

- wprowadzenie uczniów w tematykę bezpiecznego korzystania z internetu,
- omówienie zagrożeń związanych z nadużywaniem ekranów,
- promowanie zrównoważonego korzystania z sieci.

Odbiorcy:

Uczniowie klas 3–5 szkół podstawowych

Czas trwania:

2 lekcje (2 x 45 min)

Miejsce:

Klasa, świetlica, biblioteka

Materiały:

- prezentacja multimedialna,
- zwiastun *Sieciaki. Misja: bezpieczny internet* (dostępny w serwisie YT oraz na stronie www.sieciaki.pl),
- książka lub słuchowisko *Sieciaki. Misja: bezpieczny internet*,
- karta pracy „Mój czas wolny”,
- karta „Tematy plakatów”,
- papier formatu A3 – 6 arkuszy,
- materiały do przygotowania plakatów, np. mazaki, nożyczki, klej, kolorowe kartki,
- plakaty A4 „Sieciakowe Zasady Ekranowe”.

Formy i metody pracy:

Praca grupowa, indywidualna, pogadanka, dyskusja, burza mózgów

Wymagany sprzęt:

Laptop oraz rzutnik / tablica multimedialna do wyświetlenia prezentacji

Osoby prowadzące:

Nauczyciele, pedagodzy, psychologowie szkolni

Przed zajęciami

Przed zajęciami nauczycielka oraz uczniowie czytają w domu książkę lub zapoznają się ze słuchowiskiem *Sieciaki. Misja: bezpieczny internet* (dostępne w serwisie YT oraz na stronie www.Sieciaki.pl). Na zachętę prowadząca z odpowiednim wyprzedzeniem prezentuje uczniom animowany zwiastun książki i słuchowiska (dostępny w serwisie YT oraz na stronie www.Sieciaki.pl).

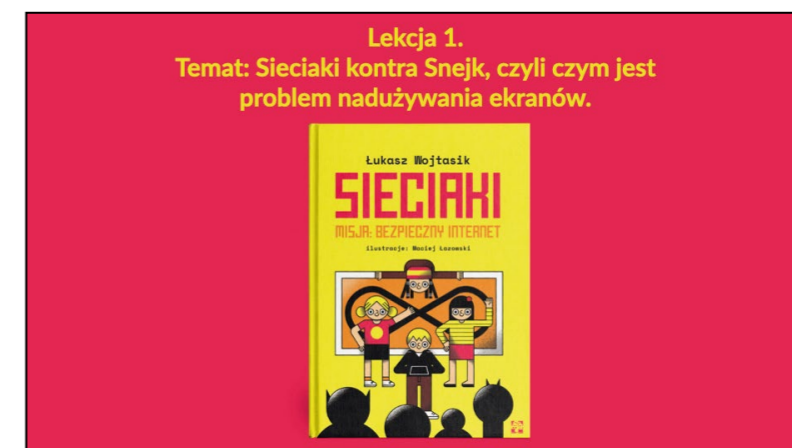
Lekcja 1: Sieciaki kontra Snejk, czyli czym jest problem nadużywania ekranów

Po zakończeniu zajęć dziecko:

- potrafi nazwać zagrożenia w sieci,
- zna konsekwencje wynikające z nadmiernego korzystania z ekranów,
- wie, czym jest równowaga w korzystaniu z ekranów i jak należy o nią dbać.

Przebieg zajęć:

WPROWADZENIE (13 MIN)

SLAJD 1

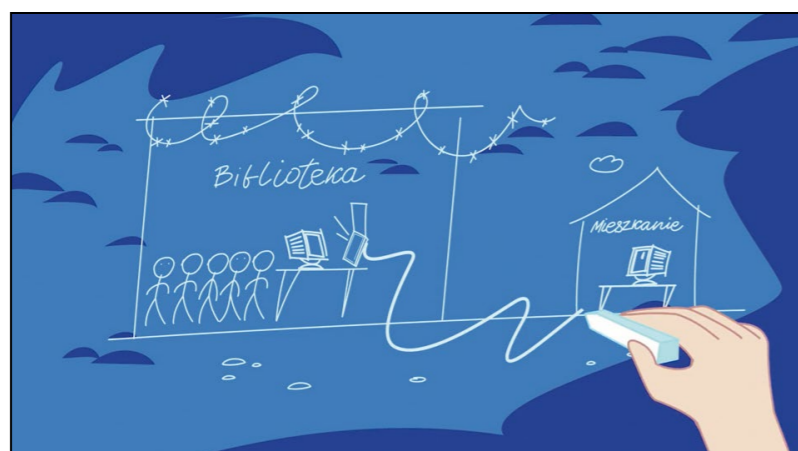
1. Prowadząca informuje, że lekcje będą poświęcone bezpieczeństwu w sieci i skoncentrowane na roli internetu i urządzeń ekranowych w życiu uczniów, na zagrożeniach związanych z nadużywaniem ekranów oraz na zasadach bezpiecznego korzystania z sieci. Pyta uczniów, czy udało im się zapoznać z książką lub słuchowiskiem. Dopytuje o wrażenia. Prezentuje kolejne slajdy i wspólnie z klasą odtwarza najważniejsze momenty historii.

- Dawno temu Karol Ryfer trafił do więzienia za kradzież w sieci.

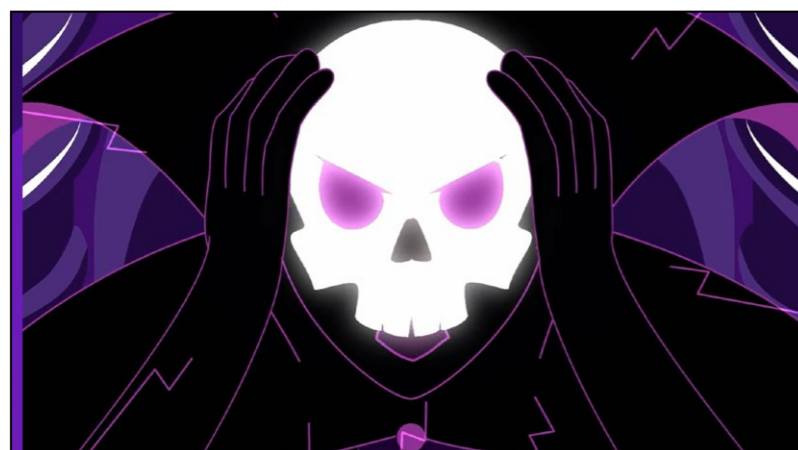
SLAJD 2

- Uciekł z więzienia łączkami internetowymi wraz z grupą współwięźniów.

SLAJD 3

- Postanowili zostać w sieci i czynić w niej zło.
- Karol Ryfer zamienił się w Czyste Zło, a reszta więźniów w Sieciuchy.

SLAJD 4

SLAJD 5

2. Prowadząca prosi o przypomnienie imion Sieciuchów. Po zebraniu odpowiedzi wyświetla slajd prezentujący grupę Sieciuchów (SLAJD 5) i pyta klasę, za jakie złe działania odpowiadają Bełkot, Kradziej, Kłamacz i Śmieciuch.

Bełkot pisze w sieci bezwartościowe, denerwujące innych rzeczy, wywołuje kłótnie, obraża innych na forach, czatach i w komentarzach.

Kłamacz ma za zadanie oszukiwać i wyrządzać krzywdę internautom. Podszycia się pod innych i kłamie. Próbuje się zaprzyjaźnić, chociaż tak naprawdę ma złe intencje.

Kradziej okrada w sieci inne osoby, kradnie im pieniądze, dane osobowe, itemy [czyt. ajtemy] w grach itp.

Śmieciuch produkuje i wrzuca do sieci fałszywe, bezsensowne wpisy, podejrzane wiadomości, bezwartościowe filmy i grafiki. Robi z internetu wielkie wysypisko śmieci.

Nauczycielka zwraca uwagę na to, że w opowieści mamy do czynienia z Sieciuchami, ale w rzeczywistości za takimi działaniami w sieci stoją ludzie. Podkreśla, że trzeba zachować rozwagę oraz uważać, żeby nigdy nie robić takich rzeczy jak Sieciuchy.

3. Prowadząca wraz z klasą kontynuuje odtwarzanie historii.

- Naukowcy stworzyli do walki z Sieciuchami Sztuczną Inteligencję (SI).

SLAJD 6

- Sztuczna Inteligencja potrzebowała pomocy, więc naprawiła starego robota Netrobiego i powołała ekipę Sieciaków.
4. Prowadząca prosi o przypomnienie imion Sieciaków. Wyświetla slajd prezentujący grupę Sieciaków i pyta klasę, jakie moce otrzymali od SI Ajpi, Netka, Kompel i Spociak.

SLAJD 7

Ajpi ustala w mig numer IP każdego internauty.

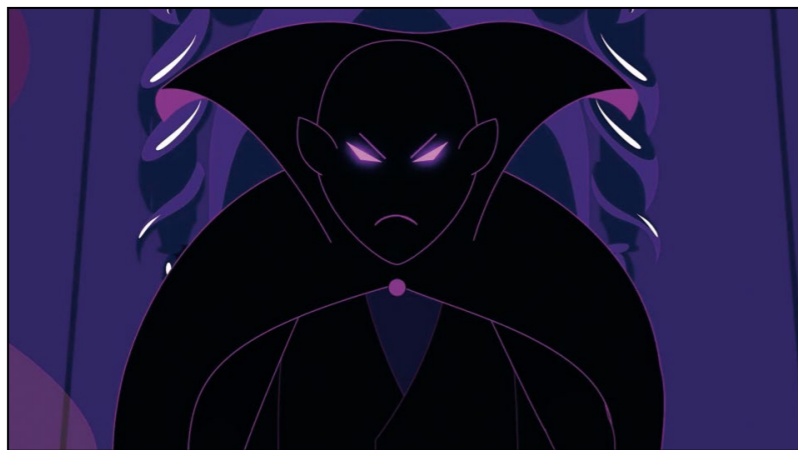
Spociak ma moc blokowania dostępu do sieci każdemu użytkownikowi.

Kompel otrzymał moc skanowania dysków i profili w serwisach społecznościowych.

Netka potrafi w kilka sekund znaleźć w sieci każdą informację.

PROBLEM NADUŻYWANIA EKRAŃÓW (13 MIN)

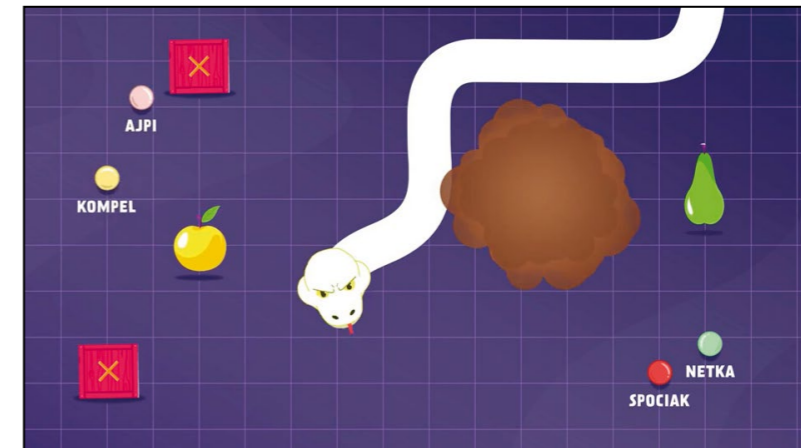
5. Prowadząca przypomina uczniom fragment wypowiedzi Czystego Zła.

SLAJD 8

6. Pyta klasę, na czym polegał plan Czystego Zła, w jaki sposób Sieciuchy chciały przeciągnąć dzieci na złą stronę sieci.

- Sieciuchy stworzyły grę Snejk, żeby uzależnić od niej dzieci.
- Dzieci zaczęły bez opamiętania grać w grę.

SLAJD 9

7. Nauczycielka pyta uczniów o skutki nadużywania internetu (praca na forum klasy lub w mniejszych grupach). Zapisuje na tablicy odpowiedzi. Odpowiadając, uczniowie mogą się odwoływać do fabuły książki i słuchowiska oraz do własnych doświadczeń i spostrzeżeń. Ważne, żeby wśród odpowiedzi znalazły się m.in:

- brak kontroli nad czasem,
- rezygnacja z zainteresowań, hobby,
- pogarszające się relacje z rodziną i znajomymi,
- kłótnie dotyczące korzystania z internetu,
- kłopoty w nauce,
- konsekwencje zdrowotne: zmęczenie, pogarszający się wzrok.

8. Prowadząca podsumowuje temat nadużywania ekranów. Zwraca uwagę, że może ono prowadzić nawet do uzależnienia, co jest bardzo poważnym problemem, z którym trudno sobie poradzić.

RÓWNOWAGA (17 MIN)

9. Prowadząca wręcza uczniom wydrukowane karty pracy (załącznik nr 1), a następnie omawia zadanie.

SLAJD 10

→ **Sugerowany komentarz:** „Sieciaki, tak jak wy, chodzą do szkoły, a po lekcjach spędzają czas w różny sposób. Netka na przykład uwielbia czytać książki i jeździć na rolkach, a w internecie prowadzi kanał o książkach, Spociak jeździ na desce, gra w kosza, a w sieci słucha ulubionej muzyki i rozmawia ze znajomymi na komunikatorze”.

Zadaniem uczniów jest zaznaczyć na kartach swoje ulubione aktywności. Jeżeli wśród rysunków jakichś czynności brakuje, mogą je dorysować w pustych okienkach.

10. Kilkoro uczniów opowiada o swoich wyborach. Prowadząca z ciekawością dopytuje o ich aktywności online i zajęcia poza internetem. Dopytuje m.in. o ilość poświęcanego na nie czasu. Chwali pasję, realizowanie hobby. W podsumowaniu zwraca uwagę, że kluczem do bezpiecznego i pozytywnego korzystania z ekranów jest umiar.
11. Nauczycielka pyta uczniów, jak rozumieją pojęcie umiaru w korzystaniu z ekranów. Podkreśla, że kiedy ekrany dominują życie uczniów, staje się to problemem.

→ **Sugerowany komentarz:** „Równowaga w korzystaniu z ekranów to stan, kiedy nie dominują one w waszym życiu, a są do niego jedynie dodatkiem. Dzieje się tak wtedy, gdy większość wolnego czasu jesteście poza internetem, na przykład spędzacie czas z rodziną, bawicie się z przyjaciółmi, uprawiacie sport, realizujecie hobby. Równowaga to umiejętność korzystania z ekranów tak, że nie wpływa ono negatywnie na wasze samopoczucie i relacje. Kiedy spędzacie przed ekranem zbyt wiele czasu, wtedy równowaga jest zachwiana. Nie należy do tego dopuścić”.

12. Prowadząca prosi pozostałych uczniów o przeanalizowanie własnych wyborów na karcie pracy i zastanowienie się, czy zachowują równowagę. Pyta o refleksje.

PODSUMOWANIE LEKCJI (2 MIN)

13. Na zakończenie prowadząca zwraca uwagę na to, że internet ma pozytywne zastosowania, ale w nadmiarze może być szkodliwy. Życzy dzieciom, żeby potrafiły zachować umiar, i zapowiada następne spotkanie poświęcone zasadom, które będą w tym pomocne.

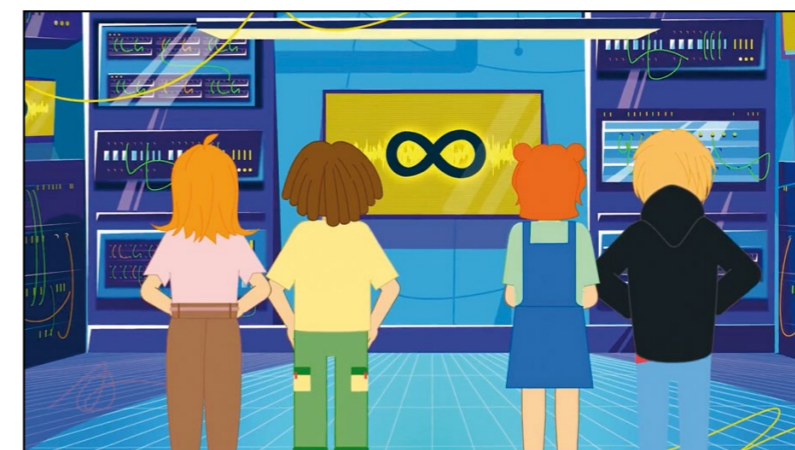
Lekcja 2: Razem z Sieciakami przygotowujemy Sieciakowe Zasady Ekranowe

Po zakończeniu zajęć dziecko:

- zna zasady zrównoważonego korzystania z urządzeń ekranowych i jest zmotywowane do wprowadzania ich w życie.

Przebieg zajęć:

WPROWADZENIE (4 MIN)

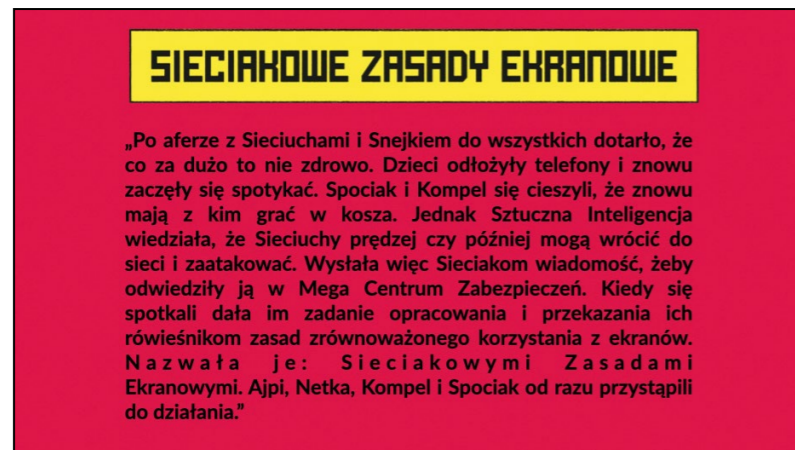
SLAJD 11

1. Prowadząca przypomina pokrótce konkluzje z poprzednich zajęć:
- internet może być pozytywny, ale w nadmiarze jest zagrożeniem,
 - nadużywanie ekranów negatywnie wpływa na zdrowie i relacje,
 - trzeba dbać o równowagę – aktywności poza ekranami muszą dominować nad czasem online.
2. Przywołuje zakończenie historii *Sieciaki*. *Misja: bezpieczny internet*:
- Sieciaki uświadomiły rówieśnikom, że byli pod wpływem Sieciuchów,
 - Sztuczna Inteligencja odłączyła Sieciuchy od Internetu.

Odczytuje uczniom epilog historii:

Po aferze z Sieciuchami i Snejkim do wszystkich dotarło, że co za dużo, to niezdrowo. Dzieci odłożyły telefony i na powrót zaczęły się spotykać. Spociak i Kompel ucieszyli się, że znowu mają z kim grać w kosza. Jednak Sztuczna Inteligencja wiedziała, że Sieciuchy prędzej czy później mogą wrócić do sieci i zaatakować. Wystąpiła więc Sieciakom wiadomość, żeby odwiedziły ją w Mega Centrum Zabezpieczeń. Kiedy się spotkali, dała im zadanie opracowania i przekazania dzieciom zasad zrównoważonego korzystania z ekranów. Nazwała je Sieciakowymi Zasadami Ekranowymi. Ajpi, Netka, Kompel i Spociak od razu przystąpili do działania.

FORMUŁOWANIE I OMAWIANIE ZASAD (9 MIN)

SLAJD 12

3. Prowadząca dzieli uczniów na siedem grup, każdej z nich przekazuje wycinankę i zadanie (załącznik nr 2).

→ **Sugerowany komentarz:** „Wyobraźcie sobie, że to wy otrzymaliście od Sztucznej Inteligencji zadanie wypracowania i przekazania rówieśnikom Sieciakowych Zasad Ekranowych. Z kart, które dostaliście, powycinajcie słowa i przyklejcie je w odpowiedniej kolejności na górze kartki A3, tak żeby powstała zasada. Za chwilę omówimy wszystkie zasady, a potem, na pozostałym miejscu na waszych kartkach, przygotujecie plakaty, które zilustrują ułożoną przez was zasadę”.

Po skończonej pracy każda grupa prezentuje na forum klasy zasadę przyklejoną do kartki i tłumaczy jej sens. Prowadząca wspiera.

Przykładowe omówienia zasad:

- 1) **Ograniczam czas przed ekranem.** Warto ustalić limit czasu na korzystanie z ekranów, ponieważ zbyt dużo czasu przed ekranami może szkodzić zdrowiu. Bezpieczny czas dla osób w wieku 6–12 lat to mniej więcej 2 godziny dziennie (dotyczy wszystkich ekranów, również TV).
- 2) **Nie korzystam z ekranu przed snem.** Światło emitowane przez urządzenia ekranowe utrudnia zasypianie i pogarsza jakość snu, dlatego najlepiej odkładać je na godzinę przed snem.
- 3) **Nie trzymam telefonu w sypialni.** Telefon w sypialni rozprasza i jest pokusą. Przychodzące powiadomienia i inne dźwięki mogą przerywać sen. Zaleca się ładowanie urządzenia poza sypialnią i wyciszenie na noc powiadomień.
- 4) **Nie korzystam z ekranu podczas posiłków.** Urządzenia nie powinny zakłócać rozmów z bliskimi ani rozpraszać w trakcie wspólnego spędzania czasu. Jedzenie przed ekranami ma negatywny wpływ na proces trawienia i tworzy złe nawyki żywieniowe.
- 5) **Odkładam ekrany podczas odrabiania lekcji.** Aby zapewnić utrzymanie uwagi, nie należy sięgać po ekrany w trakcie odrabiania lekcji. Dobrym pomysłem jest nietrzymanie urządzenia w zasięgu wzroku, ponieważ sam jego widok może negatywnie wpływać na koncentrację.
- 6) **Spędzam czas aktywnie.** Spacer, gra zespołowa, jazda na rowerze itd. pomagają w utrzymaniu równowagi w korzystaniu z ekranów, a także pozytywnie wpływają na kondycję naszego ciała i mózgu.
- 7) **Bawię się z innymi bez ekranów.** Warto zadbać o czas na rozmowy, gry i zabawy bez ekranów. Wyciszenie powiadomień i odłożenie telefonów, jak również wyłączenie telewizora pozwoli skupić się na byciu razem z innymi.

PLAKATY Z ZASADAMI (30 MIN)

4. Prowadząca przedstawia uczniom ciąg dalszy historii:

Kiedy Sieciaki zaprezentowały Sztucznej Inteligencji wypracowane zasady, wprowadziły ją w zachwyt. Netrobiemu też bardzo przypadły one do gustu. Kręcił się w kółko, migając wszystkimi swoimi diodami i powtarzając w kółko: „Su-per za-sa-dy, su-per za-sa-dy”.

- Teraz musicie te zasady wypromować w waszej szkole – powiedziała SI.
- Zrobimy plakaty – zaproponowała Netka.
- Świetny pomysł – odpowiedziała chórem reszta drużyny.

5. Prowadząca prosi każdą grupę o przygotowanie plakatu na kartce z przyklejoną wcześniej zasadą.
6. Po skończonej pracy prowadząca zbiera plakaty, omawia je, docenia, chwali i zawiesza je w widocznym miejscu w klasie.

Uwaga: Nauczycielka może zdecydować o samodzielnym, a nie grupowym przygotowaniu prac. Może się to okazać lepszym rozwiązaniem, szczególnie w młodszych klasach.

PODSUMOWANIE LEKCJI (2 MIN)

7. Prowadząca dziękuje uczniom za wykonaną pracę i podsumowuje lekcję. Każdy uczeń dostaje wydruk A4 z plakatem Sieciakowych Zasad Ekranowych. Prowadząca zachęca uczniów do porozmawiania o zasadach z rodzicami, opiekunami i rodzeństwem. Poleca im również odwiedzenie serwisu Sieciaki.pl.

KONTYNUACJA LEKCJI - POMYSŁY

1. Opracowane plakaty można zaprezentować w formie wystawy klasowej lub szkolnej albo publikacji na szkolnej stronie internetowej.
2. W ramach kontynuacji zajęć prowadząca może skorzystać z pozostałych scenariuszy zajęć lub kursu e-learningowego dostępnych w serwisie Sieciaki.pl.
3. Wzmocnieniem działań edukacyjnych podjętych w trakcie lekcji może być poinformowanie o nich rodziców, np. w takiej formie:

Drogi Rodzicu, drogi Opiekunie!

Twoje dziecko wzięło udział w zajęciach poświęconych bezpiecznemu korzystaniu z urządzeń ekranowych, opartych na fabule projektu edukacyjnego Sieciaki.pl Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. W trakcie pierwszej lekcji omówiliśmy problem nadużywania ekranów i ustaliliśmy, czym jest równowaga pomiędzy aktywnościami offline i online. Podczas drugiej godziny lekcyjnej uczniowie poznali zasady bezpiecznego i zrównoważonego korzystania z urządzeń ekranowych.

Zachęcamy do rozmowy z dzieckiem na temat świadomego korzystania z urządzeń ekranowych. Wprowadzenie domowych zasad dotyczących korzystania ze smartfonów, tabletów, telewizji i komputerów pomoże w kontrolowanym korzystaniu z ekranów. Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronie kampanii Domowe Zasady Ekranowe: www.domowezasadyekranowe.fdds.pl.

Dodatkowym działaniem, które można podjąć wspólnie z dzieckiem, jest odwiedzenie serwisu edukacyjnego dla dzieci Sieciaki.pl i przystąpienie do kursu e-learningowego poświęconego tematyce bezpieczeństwa dzieci w internecie.

Załącznik 1

Karta pracy „Mój czas wolny” dostępna jest także do pobrania na stronie www.sieciaki.pl.

Mój czas wolny.

Zaznacz 5 aktywności, które lubisz robić w wolnym czasie.
W pustych okienkach możesz dorysować inne zajęcia.

Załącznik 2

Karta pracy „Sieciakowe Zasady Ekranowe – wycinanki” dostępna jest także do pobrania na stronie www.sieciaki.pl.

CZAS	OGRANICZAM		
EKRANEM	PRZED		
EKRANU	PRZED	NIE	Z
SNEM	KORZYSTAM		
Z	NIE	JEDZENIA	KORZYSTAM
PODCZAS	EKRANU		
LEKCJI	TELEFON	PODCZAS	
ODKŁADAM	ODRABIANIA		
AKTYWNIEM	CZAS	SPĘDZAM	
EKRANÓW	INNymi	BAWIĘ	
Z	SIĘ	BEZ	

Problem szkodliwych treści i wzorców online

Coraz więcej dzieci poniżej 13 r.ż. ma dostęp do pełnych zasobów internetu. Przeglądanie filmów, zdjęć i innych treści w serwisach typu YouTube, TikTok czy Instagram to jedna z ich najczęstszych aktywności. Tymczasem nieprzypadkowo większość tych serwisów przeznaczona jest dla osób od 13 r.ż. Treści i zachowania prezentowane przez dużą część popularnych internetowych twórców są nieodpowiednie dla młodszych dzieci i mogą mieć negatywny wpływ na ich samopoczucie, rozwój i zachowanie. Duża część dzieci poniżej 13 r.ż. nie potrafi odróżnić prawdy od fikcji, treści i zachowań pozytywnych od szkodliwych.

Obserwując bezkrytycznie niektórych popularnych youtuberów i innych influencerów, dzieci nabierają fałszywych przekonań na temat internetowej popularności, prezentowanej jako wartość nadrzędna, liczona jedynie liczbą odśton, reakcji, subskrypcji i zarabianych pieniędzy. Co więcej, część nadawców – zwanych patonadawcami – popularnych również wśród dzieci prezentuje treści o charakterze seksualnym, przemoc, wulgarny język, promuje używki. Dzieci pozostawione sam na sam z takimi treściami uczą się więc wulgarnego języka i/lub obserwują brak szacunku dla innych osób. Narażają też na szwank swoje zdrowie, a nawet życie, naśladując internetowe trendy i swoich idoli oraz podejmując popularne w sieci ryzykowne wyzwania (tzw. *challenge*).

Nieodpowiednie treści mogą mieć wpływ na to, jak dzieci prezentują się online. Coraz częściej można zaobserwować w sieci niemal kalkę negatywnych zachowań nadawców w wykonaniu najmłodszych. Zagrożeniem dla dzieci jest również ocenianie swojego ciała i wyglądu budowane na przekazach internetowych uznających określony typ urody jako jedyny atrakcyjny i pożądany. Dzieci, które publikują treści i swój wizerunek, częstokroć nie są gotowe na oceny i komentarze – szczególnie kiedy są one negatywne – a internet jest dla nich ważnym punktem odniesienia i zaspokaja potrzeby niezagospodarowane na gruncie rodzinnym czy w gronie bliskich rówieśników.

W związku z powyższym kluczowe dla bezpieczeństwa dziecka są zaangażowany udział rodziców i innych członków rodziny we wprowadzaniu go w świat internetu i kontrolowanie jego aktywności online, zarówno poprzez swoją obecność, jak i dzięki programom i aplikacjom służącym kontroli rodzicielskiej. Dzieci nie powinny korzystać, zwłaszcza bez nadzoru osoby dorosłej, z serwisów przeznaczonych dla starszych użytkowników. Rodzice powinni uwzględniać i egzekwować regulaminowe ograniczenia wieku. Rolą rodziców jest też uważna obecność niezbędna do tego, aby aktywności online nie dominowały życia dziecka i aby nadawcami ważnych dla jego rozwoju informacji i wartości były bliskie mu zaufane osoby, a nie przypadkowi internetowi nadawcy. Rolą zarówno rodziców, jak i szkoły jest też edukacja medialna – wskazywanie dzieciom pozytywnych, kreatywnych i bezpiecznych zastosowań sieci w opozycji do szkodliwych i bezproduktywnych.

Niezwykle ważne jest również wzmacnianie dziecka w duchu ciała pozytywności, tak żeby dobrze się czuło z tym, jak wygląda, i nie traktowało wizerunku zgodnie z internetowymi trendami, czyli jako wartości nadrzędnej. Żeby umiało zadbać o swoją prywatność i szanowało prywatność innych osób. Żeby nie hejtowało i potrafiło reagować na przemoc wobec siebie i swoich rówieśników.

Scenariusz zajęć: #JestemOK

Niniejszy scenariusz poświęcony jest edukacji w zakresie bezpieczeństwa dzieci w sieci ze szczególnym uwzględnieniem problemu szkodliwych treści i wzorców online. Opiera się na fabule książki *Sieciaki. Twarzozmieniacz i Wielka Gala Fejmu* autorstwa Łukasza Wojtasika i słuchowisku internetowym o tym samym tytule.

Przed zajęciami dzieci czytają książkę (dzieci z niższych klas przy pomocy rodziców) – jeżeli znajduje się ona w zasobach szkolnej biblioteki lub rodzice zdecydują się ją zakupić – albo słuchają słuchowiska internetowego dostępnego bezpłatnie w serwisie Sieciaki.pl.

Uwaga: Zakup książek na potrzeby realizacji zajęć możliwy jest na stronie Wydawnictwa Muchomor (www.mucomor.pl) z rabatem 50% (hasło: FDDS).

Cel zajęć:

- wprowadzenie uczniów w tematykę szkodliwych treści nadawanych online,
- nauczenie dzieci krytycznego podejścia do internetowej popularności,
- nauczenie dzieci odróżniania nadawców internetowych pozytywnych od negatywnych,
- zapoznanie dzieci z ideą ciepłopozytywności.

Odbiorcy:

Uczniowie klas 3–5 szkół podstawowych

Czas trwania:

2 lekcje (2 x 45 min)

Miejsce:

Klasa, świetlica, biblioteka

Materiały:

- prezentacja multimedialna,
- zwiastun *Sieciaki. Twarzozmieniacz i Wielka Gala Fejmu* (dostępny w serwisie YT) oraz na www.sieciaki.pl,
- książka lub słuchowisko *Sieciaki. Twarzozmieniacz i Wielka Gala Fejmu*,
- karta pracy „Mój czas wolny”,
- grafiki do wydrukowania: łapka w górę, kosz i znak zapytania,
- papier formatu A3 – 6 arkuszy,
- materiały do przygotowania plakatów, np. mazaki, nożyczki, klej, kolorowe kartki.

Formy i metody pracy:

Praca grupowa, indywidualna, pogadanka, dyskusja, burza mózgów

Wymagany sprzęt:

Laptop oraz rzutnik / tablica multimedialna do wyświetlenia prezentacji

Osoby prowadzące:

Nauczyciele, pedagodzy, psychologowie szkolni

Przed zajęciami

Przed zajęciami nauczycielka oraz uczniowie czytają w domu książkę lub zapoznają się ze słuchowiskiem *Sieciaki. Twarzozmieniacz i Wielka Gala Fejmu* (dostępne w serwisie YT oraz na stronie Sieciaki.pl). Na zachętę prowadząca z odpowiednim wyprzedzeniem prezentuje uczniom animowany zwiastun książki i słuchowiska (dostępny w serwisie YT oraz na stronie Sieciaki.pl).

Możliwy jest również wariant wspólnego wysłuchania słuchowiska podczas lekcji poprzedzających zajęcia.

Lekcja 1: Tylko pozytywne treści (45 min)

Po zakończeniu zajęć dziecko:

- potrafi odróżnić szkodliwych internetowych nadawców od pozytywnych,
- jest zmotywowane do oglądania pozytywnych treści online,
- wie, jakich zachowań prezentowanych online nie należy naśladować.

Przebieg zajęć:

WPROWADZENIE (12 MIN)

SLAJD 1

1. Prowadząca informuje, że lekcje poświęcone będą temu, jakie treści i zachowania w internecie są dobre i warte naśladowania, a które są złe i bezwartościowe. Pyta uczniów, czy udało im się zapoznać z książką lub słuchowiskiem.
2. Nauczycielka przytacza uczniom wprowadzenie do książki.

SLAJD 2

Uwaga: Jeżeli uczniowie pierwszy raz biorą udział w zajęciach opartych na przygodach Sieciaków, warto przytoczyć imiona pozytywnych i negatywnych bohaterów oraz krótko omówić ich moce.

Ajpi ustala w mig numer IP każdego internauty.

Spociak ma moc blokowania dostępu do sieci każdemu użytkownikowi.

Kompel otrzymał moc skanowania dysków i profili w serwisach społecznościowych.

Netka potrafi w kilka sekund znaleźć w sieci każdą informację.

Bełkot pisze w sieci bezwartościowe, denerwujące innych rzeczy, wywołuje kłótnie, obraża innych na forach, czatach i w komentarzach.

Kłamacz ma za zadanie oszukiwać i wyrządzać krzywdę internautom. Podszycia się pod innych i kłamie. Próbuje się zaprzyjaźnić, chociaż tak naprawdę ma złe intencje.

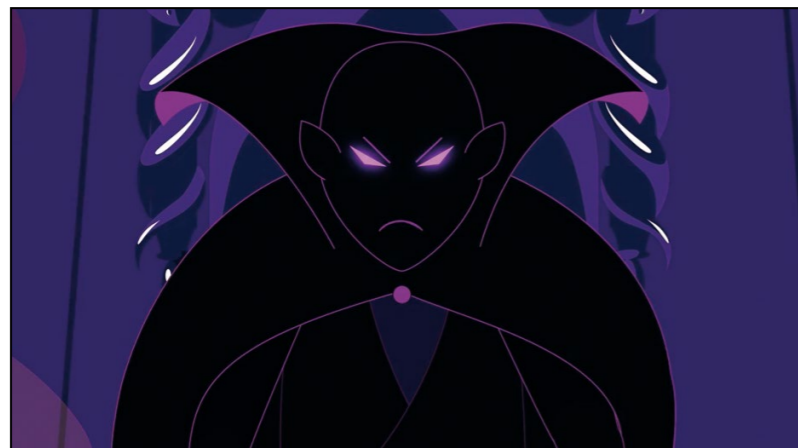
Kradziej okrada w sieci inne osoby, kradnie im pieniądze, dane osobowe, itemy [czyt. ajtemy] w grach itp.

Śmieciuch produkuje i wrzuca do sieci fałszywe, bezsensowne wpisy, podejrzane wiadomości, bezwartościowe filmy i grafiki. Robi z internetu wielkie wysypisko śmieci.

3 Nauczycielka prezentuje kolejne slajdy, zadaje pytania i wspólnie z klasą odtwarza najważniejsze momenty z historii.

- Czy Sieciuchy faktycznie zostały na długo uwięzione w sieci? W jaki sposób udało im się odzyskać połączenie z siecią?

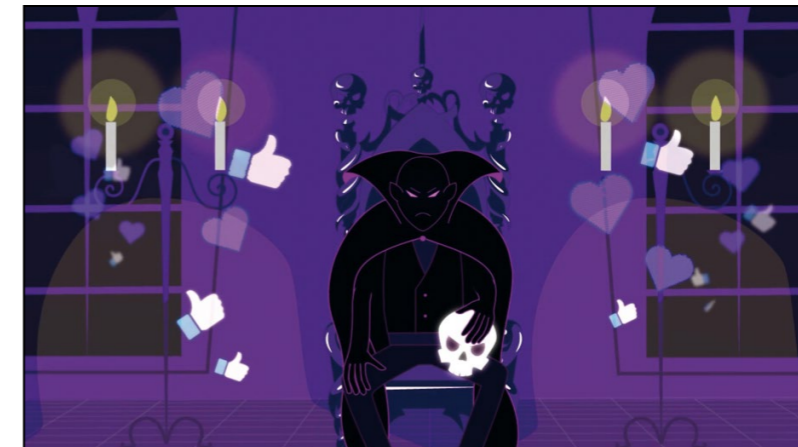
Sieciuchy katapultowały Bełkota, ten przebił głową sufit i trafił na pulpit komputera. Tam znalazł niezabezpieczoną hasłem sieć i Sieciuchy odzyskały połączenie z internetem.

SLAJD 3

- Czy Czyste Zło miał jakiś nowy plan na przeciągnięcie dzieci na swoją stronę? Jaki?

Czyste Zło postanowił wykorzystać fakt, że dla niektórych internautów najważniejsze są popularność oraz to, jak są oceniani w sieci i czy się podobają innym osobom. Planował skusić dzieci obietnicą popularności i zachęcić do udziału w Wielkiej Gali Fejmu, a następnie namówić je do wejścia do portalu i w ten sposób zrobić z nich sieciuchowe trolle.

SLAJD 4

Uwaga! Warto zapytać klasę o znaczenie poniższych słów, tak żeby poznali je wszyscy uczestnicy zajęć.

Fejm – internetowa popularność.

Lajki, serduszka – pozytywne reakcje w serwisach społecznościowych, tj. Facebook, TikTok, Instagram.

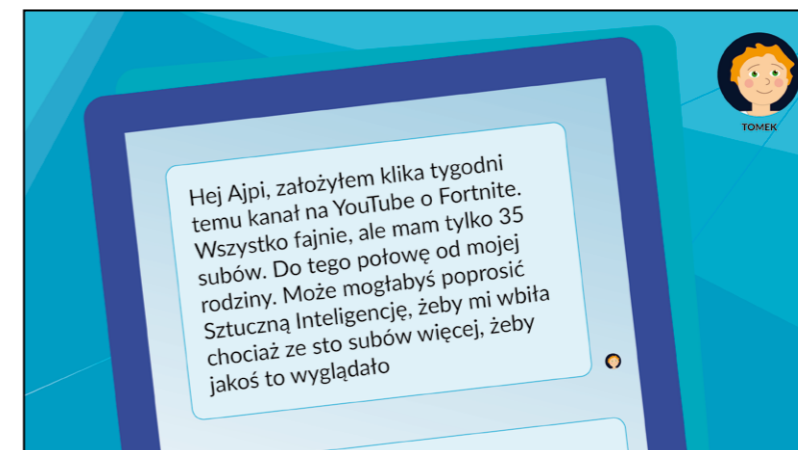
Łapki w górę, łapki w dół – reakcje służące ocenie filmów na YT.

Zasięgi – liczba osób oglądających filmy danego twórcy.

Sub – deklaracja, że ktoś lubi danego twórcę i chce oglądać jego następne filmy.

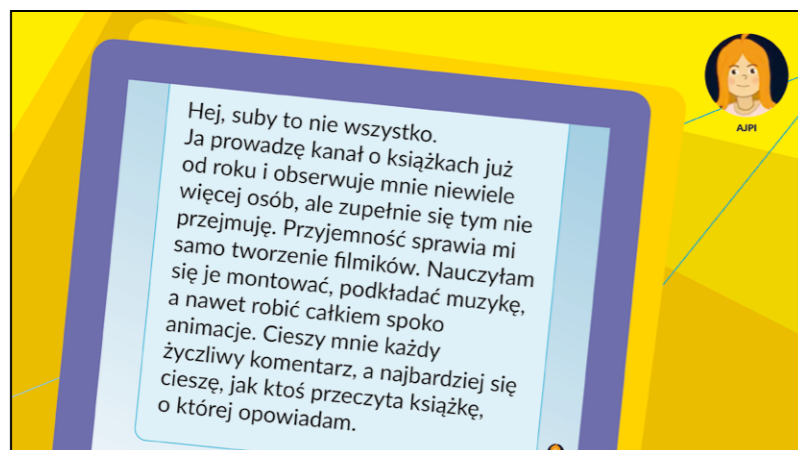
CZY POPULARNOŚĆ JEST NAJWAŻNIEJSZA? (11 MIN)

- 4.** Prowadząca przypomina wiadomość, którą Tomek wysłał do Ajpi.

SLAJD 5

- 5** Nauczycielka pyta uczniów, czy pamiętają odpowiedź, jaką wysłała mu Ajpi? Pokazuje odpowiedź Ajpi. Omawia z klasą jej sens. Zwraca uwagę uczniów, że publikowanie filmów w sieci może być pozytywne i przyjemne oraz że nie powinno w nim chodzić o szybką popularność, tylko o rozwijanie swoich zainteresowań i umiejętności oraz o kontakty z osobami o podobnych zainteresowaniach. Zwraca uwagę, że popularność może przyjść z czasem, ale nie jest wartością, do której należy dążyć za wszelką cenę.

SLAJD 6

6. Prowadząca informuje uczniów, że korzystanie z serwisów społecznościowych i publikowanie w nich treści jest dozwolone od 13 r.ż., więc jeżeli mają ochotę i pomysły na prowadzenie swoich profili i kanałów w mediach społecznościowych, to dopiero przyjdzie na to czas.

Uwaga! Jeżeli w klasie są uczniowie, którzy publikują filmy w sieci, warto dopytać o ich tematykę, czy dzieje się to za wiedzą rodziców, czy zachowane są zasady bezpieczeństwa (ochrona wizerunku, ograniczona widownia, wyłączone komentarze), czy dziecko nie doświadcza zagrażających sytuacji. O niepokojących sytuacjach należy poinformować rodziców, ewentualnie interweniować w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym.

7. Nauczycielka z ciekawością pyta, czy uczniowie słyszeli o jakichś youtuberach. Jeżeli pojawiają się zgłoszenia, dopytuje kilku uczniów, o czym są filmy, które oglądają, co im się podoba u ich nadawców, a co nie i czy są to popularne, znane osoby. Docenia zgłoszenia uczniów i zwraca uwagę na szeroką gamę tematyczną filmów w zasobach YT. Jeżeli w wypowiedziach uczniów pojawiły się przykłady pozytywnych, konstruktywnych treści, to prowadząca poświęca im chwilę. Uczuła jednak na to, że wielu nadawców w sieci przedkłada popularność i zyski nad jakość i przyzwoitość.

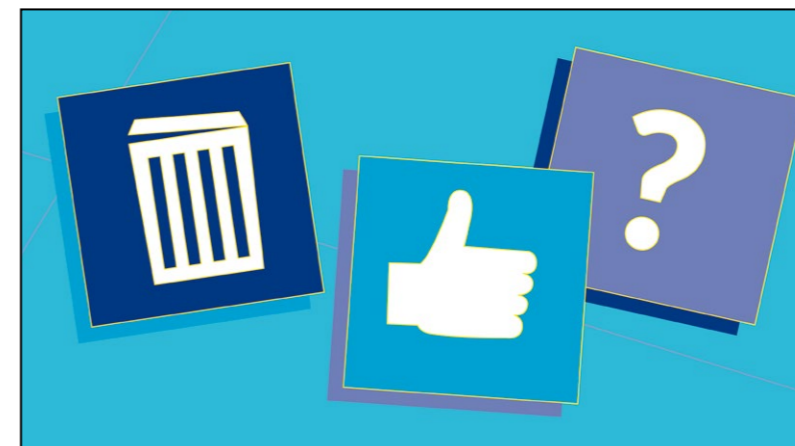

SLAJD 7

Przypomina, że właśnie takich youtuberów promowało Czyste Złoto, dodając im subów i zapraszając ich na Wielką Galę Fejmu z nadzieją, że dzieci będą chcieli się z nimi spotkać i być tacy jak oni.

ŁAPKA W GÓRĘ CZY DO KOSZA? (16 MIN)

Prowadząca dzieli uczniów na czteroosobowe grupy. Każda grupa otrzymuje trzy wydrukowane kartki (ewentualnie dzieci same rysują na czystych kartkach symbole): łapka w górę, znak zapytania, kosz.

SLAJD 8

8. Nauczycielka przypomina uczniom, że kiedy SI dowiedziała się o tym, że Sieciuchy promują w sieci negatywnych youtuberów, próbowała usuwać te treści, ale było ich tyle, że nie nadążała. Poprosiła więc drużynę Sieciaków o pomoc. Zadaniem uczniów jest wcielenie się w rolę Sieciaków.
9. Następnie prowadząca pokazuje dziewięć kolejnych slajdów i czyta opisy youtuberów.

Po każdym slajdzie uczniowie w grupach podejmują indywidualne decyzje, a następnie dyskutują i ustalają decyzję grupową, a na znak prowadzącej przedstawiciel każdej grupy podnosi odpowiednią kartkę. Jeżeli większość dzieci w grupie nie wie, jak zakwalifikować daną treść, lub mimo dyskusji zdania pozostają podzielone, wtedy uczniowie pokazują kartkę ze znakiem zapytania.

Możliwe wybory:

Łapka w górę – pozytywne treści; ich nadawcy dostają od Sieciaków łapkę w górę.

Znak zapytania – trudna decyzja, do skonsultowania z SI.

Kosz – szkodliwe treści, Sieciaki blokują do nich dostęp.

Nauczycielka dopytuje o argumenty stojące za decyzjami. Jeżeli grupy dokonują różnych wyborów, stanowi to dobrą sytuację do dyskusji na forum klasy.

GEJMEK

SLAJD 9

Opowiada o grach *Minecraft* i *Fortnite*. Pokazuje, jak gra z innymi graczami. Czasem ich obraża. Ma ponad milion subów. Jest na tyle popularny, że ostatnio został zatrudniony do reklamy pizzy. Sporo przeklina.

→ **Sugerowany komentarz:** Liczba subów i popularność nie świadczą w tym przypadku o jakości. Obrażanie innych osób i wulgarny język to negatywne sposoby zaistnienia w sieci. Warto poszukać innych nadawców, którzy opowiadają o tym samym w pozytywny sposób.

TOM LEE

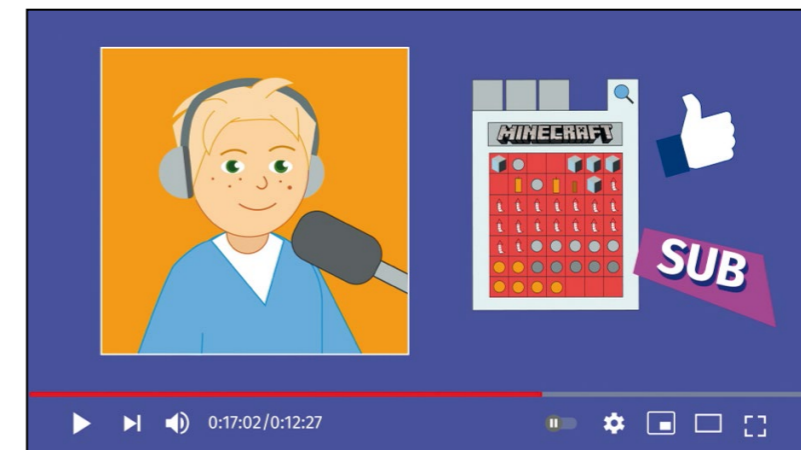

SLAJD 10

Tomek ma bzika na punkcie butów. O niczym innym nie mówi w swoim kanale na YT. Śledzi informacje o nowych butach znanych marek. Sam ma sporą kolekcję i opowiada o swoich aktualnych zdobyczach. Lubi robić zestawienia, np. pięć najbardziej zwariowanych modeli butów na nadchodzące lato. Ma ponad 3 tys. subów.

→ **Sugerowany komentarz:** Nie każdego muszą interesować buty, ale jeżeli ktoś się tym pasjonuje, to fajnie, że dzieli się na ten temat z innymi w sieci. Pod warunkiem że robi to w kulturalny sposób.

ROLANDOWAWA 1000

SLAJD 11

Pokazuje, jak grać w *Minecrafta*. Wrzuca filmiki, w których komentuje swoją rozgrywkę albo gra i rozmawia ze swoimi kolegami. Pokazuje dużo trików. W każdym nowym filmie co najmniej trzy razy prosi o suby i łapki w górę.

→ **Sugerowany komentarz:** To pozytywny kanał. Chłopak uczy innych, jak grać, i dzieli się swoim hobby. To, że zachęca odbiorców do subskrybowania kanału (suby) i pozytywnego oceniania filmów (łapki w górę), jest normalne (do czasu, kiedy nie staje się nadrzędną wartością osiąganą w negatywny sposób).

MIĘDZY GWIAZDAMI

SLAJD 12

Bartek jest studentem astronomii. Na swoim kanale opowiada o kosmosie i gwiazdach. To dosyć skomplikowany temat, ale chłopak mówi o nim w interesujący sposób. Na ostatnim filmie opowiadał o tym, na czym polega zaćmienie słońca.

→ **Sugerowany komentarz:** To bardzo wartościowy i ciekawy kanał, inspirujący do robienia ciekawych i konstruktywnych rzeczy w sieci.

BOSKA MIKI

SLAJD 13

Publikuje dużo swoich zdjęć pokazujących, jak upiększać ciało. Ostatnio sporo opowiada o planowanym zabiegu powiększenia ust. Zna wielu popularnych youtuberów. Mówi o sobie, że jest bardzo bogata. Zdarza się jej wyśmiewać osoby, które wyglądają inaczej niż ona i mają mniej pieniędzy.

→ **Sugerowany komentarz:** Szkoda czasu na taki bezwartościowy przekaz. Budowanie popularności na wyglądzie i niczym więcej nie jest pozytywne. Ale co najgorsze i niedopuszczalne – nie można wyśmiewać innych z powodu ich wyglądu czy sytuacji ekonomicznej.

SZALONY DIPLODOK

SLAJD 14

Szalony Diplodok prowadzony jest przez 13-letniego chłopaka, który nigdy nie pokazuje swojej twarzy i nie ujawnia imienia – przedstawia się jako Diplodok, od nazwy swojego ulubionego dinozaura. Youtuber ma ogromną wiedzę na temat dinozaurów. W swoich filmikach pokazuje figurki dinozaurów, które kolekcjonuje, i zdjęcia z albumów oraz opowiada dużo ciekawostek na temat swojej pasji.

→ **Sugerowany komentarz:** To pozytywny i wartościowy kanał. Chłopak dzieli się swoim hobby. Warte podkreślenia jest to, że zadbał o ochronę prywatności i nie pokazuje swojej twarzy.

KASIA M

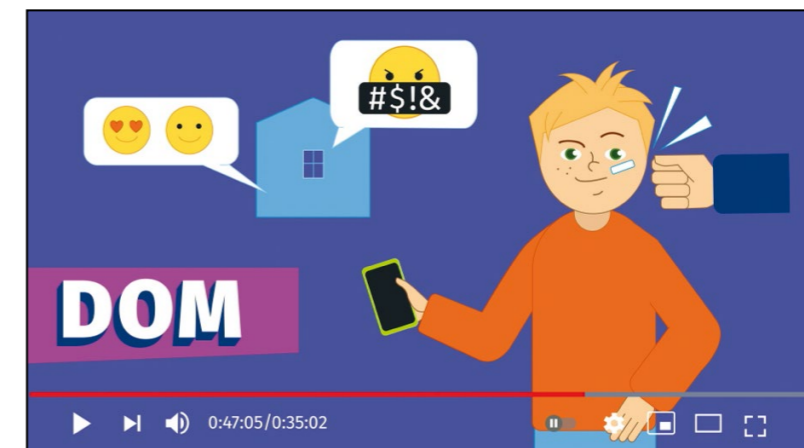

SLAJD 15

Kanał, na którym nastoletnia piosenkarka publikuje swoje piosenki i filmiki z prób, występów i innych wydarzeń ze swojego życia oraz odpowiada na pytania zadawane przez fanów.

→ **Sugerowany komentarz:** Wygląda to na warty odwiedzenia kanał, szczególnie dla fanów piosenkarki.

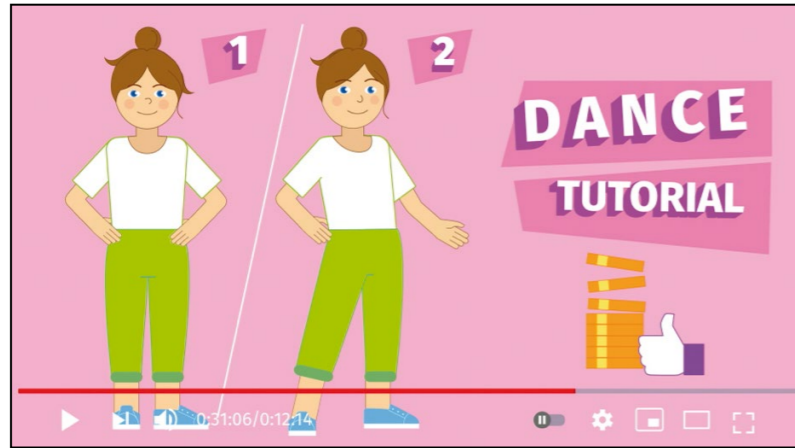
MAREK

SLAJD 16

Marek mieszka z innymi youtuberami w jednym domu i nadaje z niego filmiki. Czasami wszyscy robią sobie żarty i się śmieją, ale są momenty, kiedy się kłócą i robią sobie na złość. Zdarza się, że używają brzydkich słów. Na ostatnim filmiku Marek pobił się ze swoim kolegą.

→ **Sugerowany komentarz:** Nie warto oglądać i naśladować – nic nie usprawiedliwia przemocy i wulgarnego słownictwa.

SLAJD 17

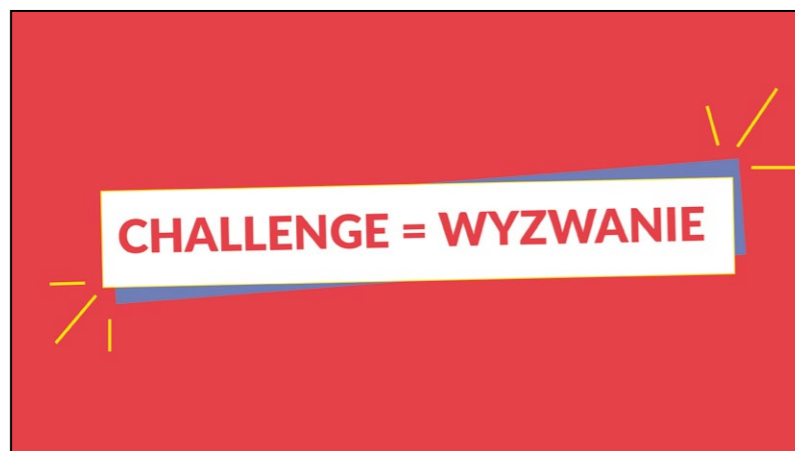
Miki przez siedem lat trenowała gimnastykę artystyczną, obecnie zajmuje się już tylko tańcem nowoczesnym. Na swoim kanale pokazuje tutoriale, czyli instrukcje, jak krok po kroku wykonywać różne układy taneczne. Dzieli się również wydarzeniami związanymi z tańcem: turniejami, treningami. Nie ukrywa, że marzy się jej nauka tańca za granicą, a w przyszłości zarabianie na prowadzeniu swojego kanału w sieci.

→ **Sugerowany komentarz:** *To pozytywne, że dziewczyna dzieli się swoją pasją i uczy innych tańca, oraz godne uznania, że cały czas chce się rozwijać, zarówno w tańcu, jak i w prowadzeniu kanału. Dobrze, że dzieląc się informacjami o swoim życiu, ogranicza się do zdarzeń związanych ze swoją pasją.*

10. W podsumowaniu nauczycielka zwraca uwagę, że podobnie jak w wykonanym właśnie ćwiczeniu, tak i podczas korzystania z sieci uczniowie powinni decydować, których youtuberów warto oglądać i wspierać, a którzy są negatywni i niewarci zainteresowania.

CHALLENGE – NIEBEZPIECZNE WYZWANIA (5 MIN)

11. Nauczycielka pyta uczniów, czy wiedzą, czym jest internetowy *challenge* [pol. wymowa to czalendź]. Tłumaczy, że anglojęzyczny termin *challenge* to po polsku „wyzwanie”. W internetowych serwisach, takich jak YouTube, TikTok czy Instagram, krąży wiele zdjęć i filmów, na których ludzie podejmują się określonych wyzwań. Uczniowie swobodnie przytaczają skojarzenia, opowiadają o challenge’ach, z którymi się spotkali w sieci i/lub wspominają o jajecznic challenge’u, o którym była mowa w książce.

SLAJD 18

12. Nauczycielka tłumaczy, że czasami wyzwania są zabawą, jak np. wyzwanie polegające na tym, żeby ubrać się na zielono albo zrobić sobie zdjęcie ze swoim psem; bywają też *challenge* pożyteczne, jak np. wyzwanie z czytaniem jednej książki tygodniowo. Podkreśla jednak, że wyzwania internetowe często są bardzo niebezpieczne.

SLAJD 19

13. Wspólnie z klasą nauczycielka odtwarza historię Tomka, który podjął się wymyślonego przez Sieciuchy jajecznic challenge’u, a potem tego żałował. Prowadząca tłumaczy, że wyzwania bywają jeszcze bardziej niebezpieczne – zachęcają do robienia rzeczy groźnych dla zdrowia, a nawet życia. Niektórzy podejmują je, bo naśladują bezkrytycznie swoich internetowych idoli albo dlatego, że wiele innych osób to robi; bywa też, że dzięki wyzwaniom chcą zdobyć popularność. Prowadząca zwraca uwagę, że nie należy się poddawać bezsensownym i niebezpiecznym modom.

PODSUMOWANIE LEKCJI (1 MIN)

Nauczycielka podsumowuje lekcję:

- warto wybierać tylko pozytywne treści, a unikać negatywnych,
- liczba subów, łapek w górę czy odston nie świadczy o tym, czy ktoś jest wartościowy,
- nie należy bezkrytycznie naśladować innych osób i internetowych mód.

Życzy uczniom mądrych wyborów w sieci, zachowania bezpieczeństwa i by nie dawali satysfakcji Sieciuchom.

Lekcja 2: #JestemOK – razem z Sieciakami prowadzimy kampanię społeczną

Po zakończeniu zajęć dziecko:

- ma dystans do internetowych wzorców urody,
- zna ideę ciałopozytywności,
- potrafi reagować na hejt związany z wyglądem.

Przebieg zajęć:

URODA W INTERNECIE (12 MIN)

1. Nauczycielka informuje, że zajęcia nawiązują do tego, co wydarzyło się w książce/słuchowisku *Sieciaki. Twarozmieniacz i Wielka Gala Fejmu*.
2. Prowadząca zwraca uwagę, że niektórzy budują swoją popularność na tym, jak wyglądają. Pyta uczniów, czy pamiętają, która z osób zaproszonych przez Czyste Zło na Galę Fejmu tak właśnie się zachowywała w sieci. Przywołuje postać Boskiej Miki.

SLAJD 21

Przypomina, że Miki uważała się za piękną i wartościową, a osoby, które wyglądały inaczej niż ona, miała za mniej wartościowe.

3. Nauczycielka pyta uczniów:

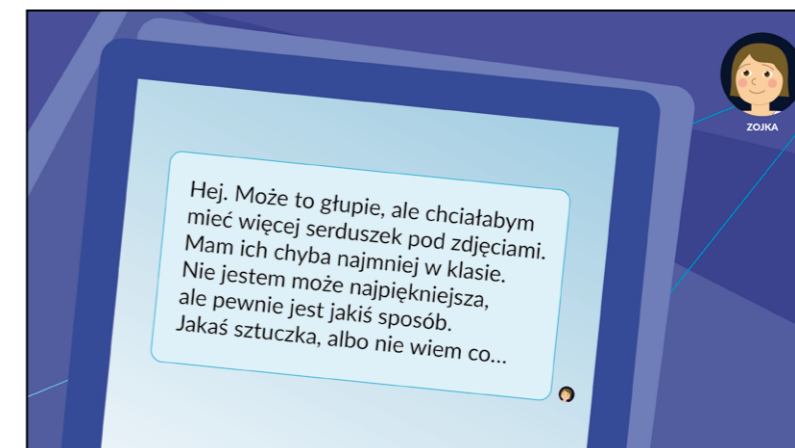
- Czy osoby, które cieszą się popularnością i chwalą się w sieci swoim wyglądem, faktycznie są wyznacznikiem tego, jak się powinno wyglądać?
- Czy lepsza jest popularność związana z wyglądem, czy z umiejętnościami/talentami?
- Czy liczba serduszek pod zdjęciami świadczy o tym, czy jesteśmy wartościowi?
- Czy warto się przejmować tym, jak inni oceniają nasz wygląd?

Ważne, żeby z krótkiej dyskusji z dziećmi wynikało, że:

- nie ma jednego rodzaju urody, który byłby lepszy niż inny,
- każdy jest inny,
- wygląd nie jest najważniejszy – ważne, jacy jesteśmy, a nie jak wyglądamy.

Prowadząca zwraca też uwagę na to, że niektórzy wcale nie wyglądają tak jak na zdjęciach czy filmach. Poprawiają swoją urodę makijażem albo przerabiają swoje zdjęcia dzięki programom komputerowym.

Nauczycielka informuje, że mimo wszystko wiele osób przejmuje się oceną swojego wyglądu. Przypomina klasie wiadomość Zojki wysłaną do Ajpi.

SLAJD 22

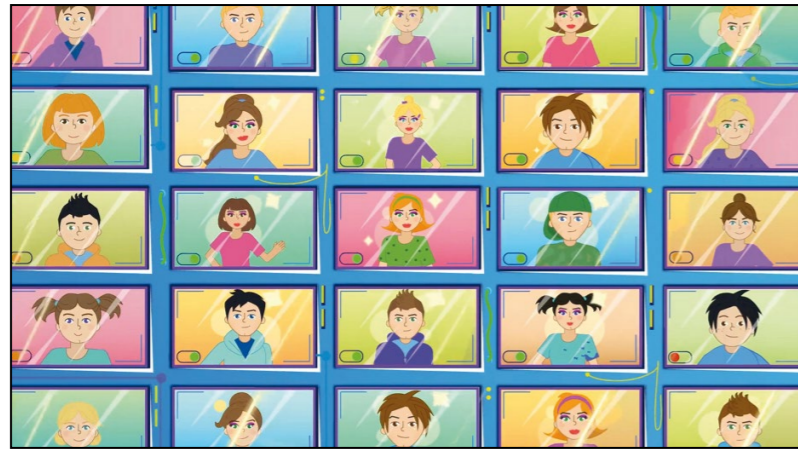
4. Prowadząca podkreśla, że wiele osób ulega potrzebie bycia dobrze ocenianym w sieci, a to właśnie chcieli wykorzystać Sieciuchy. Przypomina klasie dalsze wydarzenia: Zojka, Kasia i inne osoby zaczęły dostawać przykre wiadomości dotyczące swojego wyglądu. Po sprawdzeniu przez Sieciaki okazało się, że nadawcami tych wiadomości były Sieciuchy.

SLAJD 23

Nauczycielka zaznacza, że wyśmiewanie się z innych i komentarze dotyczące wyglądu to bardzo negatywne i niedopuszczalne zachowanie. Zwraca uwagę, że w takiej sytuacji zawsze trzeba szukać pomocy u osób dorosłych.

- Czyste Zło wrzucił do internetu aplikację Twarozmieniacz i dzieci, które pragnęły poprawić swój wygląd, zaczęły z niej masowo korzystać.

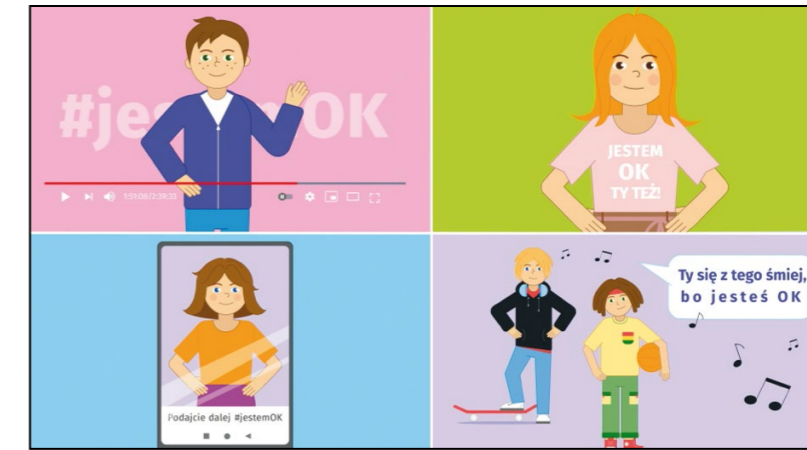

SLAJD 24

- Czyste Zło planował zwabić dzieci na Wielką Galę Fejmu obietnicą nowej bezpłatnej wersji Twarozmieniacza.

SLAJD 25

SLAJD 26

6. Prowadząca przypomina uczniom zakończenie historii: dzięki Sieciakom, Zojce, Tomkowi, Netrobiemu i SI żadne dziecko nie weszło do portalu przygotowanego przez Sieciuchy. Z kolei same Sieciuchy próbowały, wskakując do portalu, skryć się w sieci przed policją. Na szczęście SI uwięziła je w koszu, takim, do jakiego wrzuca się niepotrzebne pliki i inne komputerowe śmieci.

SLAJD 27

7. Nauczycielka przedstawia uczniom ciąg dalszy historii – czyta tekst i odczytuje dialog Sieciaków ze slajdu.

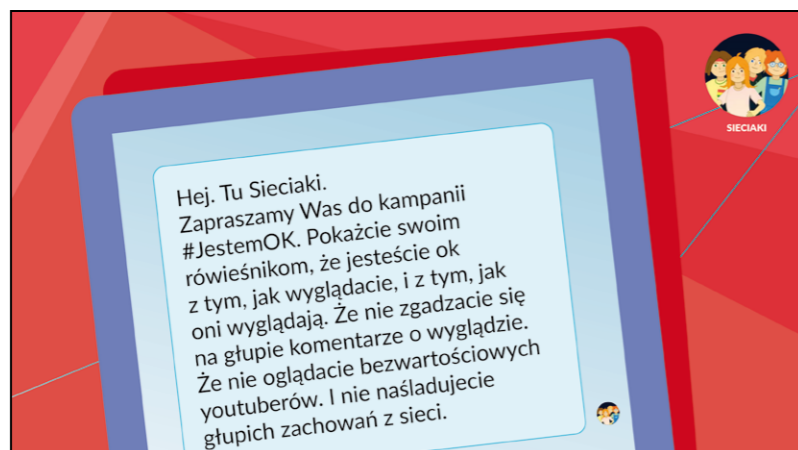
Po Wielkiej Gali Fejmu Sieciaki odetchnęły z ulgą. Jednak doskonale wiedziały, że problem, z którym walczyły, nie zniknął. Wiele dzieci w dalszym ciągu porównuje się do innych i nie jest zadowolonych z tego, jak wygląda. Sporo z nich potrzebuje uznania i szuka go w sieci, podejmując niebezpieczne zachowania. Dzieci te oglądają niefajnych youtuberów, bo tak robią inni.

- Musimy dalej prowadzić naszą akcję – powiedziała Ajpi.
- Tak jest – wsparła ją Netka.
- Poprośmy o pomoc dzieci w całej Polsce – odpowiedział Spociak.
- Wyślijmy do nich wiadomość – zaproponował Kompel.

KAMPANIA #JESTEMOK (30 MIN)

5. Nauczycielka przypomina klasie, jak z pomocą Zojki i Tomka Sieciaki próbowały uchronić dzieci przed pułapką zastawioną na nie podczas Wielkiej Gali Fejmu. Chciały zwrócić ich uwagę na to, że popularność w sieci za wszelką cenę i to, jak oceniany jest ich wygląd, się nie liczą. Liczy się to, co robią, jakie są oraz kiedy dobrze się czują ze swoim ciałem i wyglądem. Dzięki temu dzieci nie dały się nabrać Sieciuchom na obietnicę szybkiej popularności.

Sieciaki z Zojką i Tomkiem wymyślili kampanię pod hasłem #JestemOK i starali się ją jak najlepiej wypromować wśród rówieśników. Przygotowali koszulki, wrzucili do sieci filmiki i posty, rozdawali ulotki, Spociak i Kompel ułożyli nawet piosenkę...

SLAJD 28

8. Nauczycielka dzieli klasę na cztero-osobowe grupy lub zaprasza dzieci do indywidualnej pracy nad plakatem kampanii Jestem OK. Dzieci mogą się ograniczyć do zawarcia na nich grafiki i hasła #JestemOK lub wykorzystać inne hasła, np.:

SLAJD 29

PODSUMOWANIE LEKCJI (2 MIN)

9. Prowadząca dziękuje uczniom za wykonaną pracę i podsumowuje lekcję. Zachęca dzieci do porozmawiania z rodzicami, opiekunami i rodzeństwem na temat wiedzy zdobytej podczas zajęć. Poleca im również odwiedzenie serwisu Sieciaki.pl.

KONTYNUACJA LEKCJI – POMYSŁY

1. Opracowane plakaty można zaprezentować w formie wystawy klasowej lub szkolnej albo publikacji na szkolnej stronie internetowej.
2. W ramach kontynuacji zajęć prowadząca może skorzystać z pozostałych scenariuszy zajęć lub kursu e-learningowego dostępnych w serwisie Sieciaki.pl.
3. Wzmocnieniem działań edukacyjnych podjętych w trakcie lekcji może być poinformowanie o nich rodziców, np. w takiej formie:

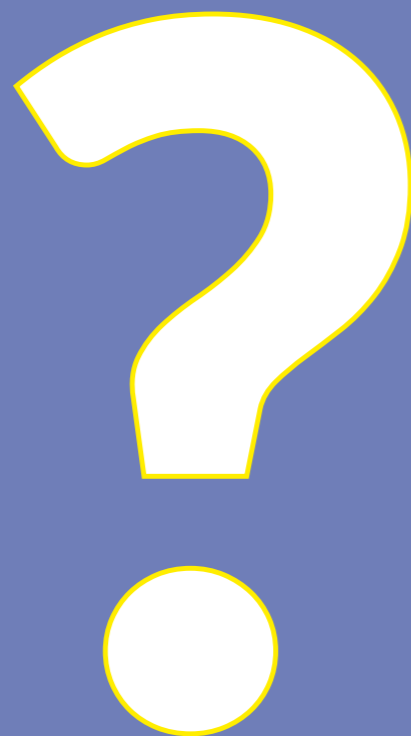
Drogi Rodzicu, Drogi Opiekunie!

Twoje dziecko wzięło udział w zajęciach poświęconych bezpiecznemu korzystaniu z internetu, opartych na fabule projektu edukacyjnego Sieciaki.pl Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.

Lekcje dotyczyły przede wszystkim świadomego korzystania z internetowych treści, odróżniania pozytywnych nadawców od negatywnych i szkodliwych (kogo warto naśladować, a jakie zachowania są naganne i szkodliwe). Poruszyliśmy też temat wzorców urody w internecie. Ustaliliśmy, że nie należy się wzorować na standardach urody promowanych w sieci, że każdy jest inny i powinien się czuć ze sobą dobrze oraz że wygląd nie jest miarą wartości człowieka. Dzieci pracowały nad plakatem kampanii #JestemOK, promującej pozytywne podejście do swojego wyglądu i głoszącej sprzeciw wobec internetowego hejtu i popularności za wszelką cenę. Zajęcia nawiązywały do książki i słuchowiska pod tytułem „Sieciaki. Twarzozmieniacz i Wielka Gala Fejmu”.

Zachęcamy do porozmawiania z dzieckiem na temat zajęć, w których uczestniczyło, oraz codziennej ciekawości i troski związanych z treściami i nadawcami, z którymi dziecko ma kontakt w sieci. Państwa uważność może uchronić je przed szkodliwymi treściami i zapewnić mu pozytywną przygodę w internecie. Dodatkowe wskazówki w tym zakresie oraz treści edukacyjne dla dzieci znajdziecie Państwo w serwisie www.Sieciaki.pl.

Oferta edukacyjna

Poza materiałami dostępnymi w niniejszym pakiecie zachęamy Państwa do skorzystania z pozostałych propozycji edukacyjnych, które dostępne są do skorzystania i pobrania na stronie Sieciaki.pl.

- **Serwis Sieciaki.pl**

 Adresaci: klasy 1–5

W serwisie Sieciaki.pl znaleźć można szereg materiałów prezentujących przygody Sieciaków walczących z Sieciuchami o bezpieczeństwo w sieci oraz przybliżających dzieciom zasady bezpieczeństwa online: filmów, komiksów, animacji, piosenek, słuchowisk. Zasoby serwisu mogą posłużyć nauczycielom do samodzielnego zaplanowania i przeprowadzenia lekcji poświęconej bezpiecznemu korzystaniu z sieci.

- **Kurs e-learning *Sieciaki. Misja: bezpieczny internet***

 Adresaci: klasy 3–5

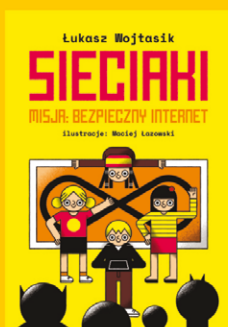
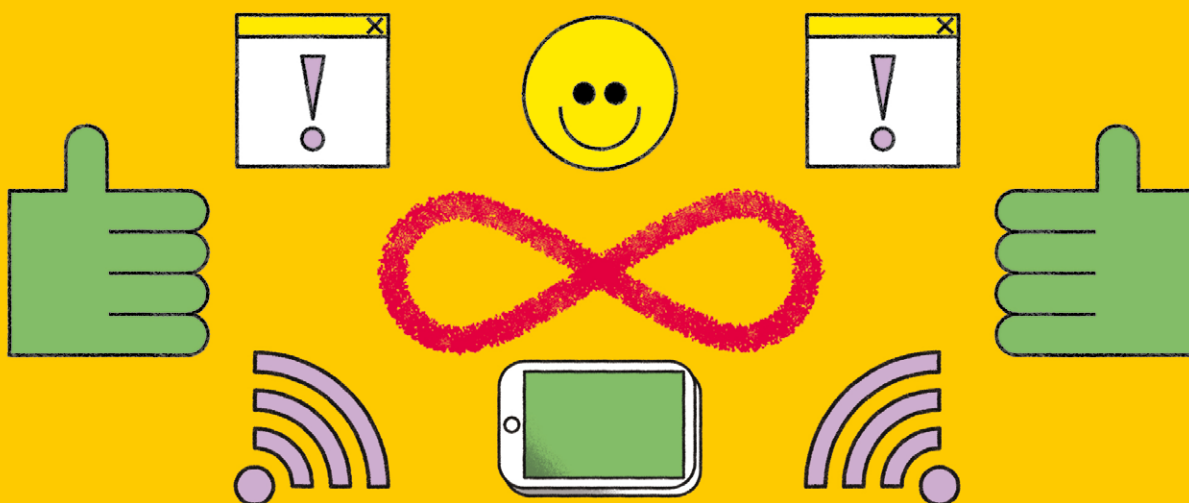
Kurs e-learning *Sieciaki. Misja: bezpieczny internet* to propozycja atrakcyjnych zajęć lekcyjnych w szkole, zajęć hybrydowych lub edukacji w pełni domowej. Dzięki kursowi zamieszczonemu na stronie Sieciaki.pl dzieci poznają sieciakowe przygody, dowiadują się o niebezpiecznych sytuacjach, których mogą doświadczyć w internecie, a także uczą się skutecznych metod reagowania na zagrożenia w sieci.

Kurs zbudowany jest z 15 części (misji). Każda z nich – wprowadzenie, prywatność, zdjęcia w sieci, znajomości online, komunikacja i netykieta, cyberprzemoc, hejt, niebezpieczne treści, zabezpieczenie urządzeń, prawa autorskie, zakupy w sieci, nadmierne korzystanie z internetu, zgłaszanie niepokojących sytuacji – dotyczy innego tematu z zakresu bezpieczeństwa dzieci będących online.

notatki

Zaproś swoich uczniów na

LEKCJE Z SIECIAKAMI

SIECIAKOWE ZASADY EKRAŃOWE

Zajęcia poświęcone profilaktyce nadużywania ekranów i promocji zrównoważonego korzystania z sieci. Przed lekcjami uczniowie czytają książkę **Sieciaki. Misja: bezpieczny internet** lub zapoznają się ze słuchowiskiem o tym samym tytule (sieciaki.pl).

JESTEM OK

Zajęcia uczące dzieci krytycznego podejścia do internetowej popularności oraz prezentowania swojego wizerunku online oparte na fabule książki **Sieciaki. Twarzozmieniacz i Wielka Gala Fejmu** lub słuchowiska o tym samym tytule (sieciaki.pl).